

Vergaderjaar 2016–2017

30 234

Toekomstig sportbeleid

Nr. 157

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 februari 2017

De afgelopen jaren is er enorm veel bereikt door de Nederlandse sportsector. Allereerst wil ik daarom mijn trots en waardering uitspreken over het vele werk dat door heel veel bevlogen mensen is verzet, op het gebied van topsport, sport- participatie, kennis en innovatie, een veilig sportklimaat en integriteit. In deze brief¹ geef ik u op uw verzoek een overzicht van de bereikte resultaten in de afgelopen periode.

Investeren in sport is investeren in de toekomst

Sinds mijn aantreden in 2010 heeft het kabinet met volle overtuiging de sport gevrijwaard van de bezuinigingen die op veel andere terreinen nodig waren. Extra investeringen waren nodig vanwege de teruglopende lotto-inkomsten.

Het kabinet heeft in de periode 2011–2016 circa 800 miljoen euro geïnvesteerd in het sportbeleid.

- Met ingang van 2017 wordt nog eens structureel 10 miljoen per jaar extra vrijgemaakt voor topsport (inclusief de Paralympische topsport).
- Door de fusie van de Staatsloterij met De Lotto is de afdracht naar de georganiseerde sport zeker gesteld en structureel verhoogd.
- Met het verduurzamen van sportaccommodaties besparen steeds meer verenigingen sinds begin 2016 op hun energierekening: alleen al in 2016 hebben 620 verenigingen gebruik gemaakt van de subsidieregeling hiervoor.
- De campagne «Sport daar geef je om» stimuleert nieuwe geldstromen zoals filantropie voor de sport.

¹ Deze brief betreft een toezegging gedaan tijdens het WGO Sport d.d. 21 november 2016. (Kamerstuk 34 550 XVI, nr. 117).

Sport ook economisch relevant

Sport is voor het kabinet meer dan «sportieve belangen». De sportsector is van toenemend belang voor onze economie. Ook in tijden van crisis is de sportsector erin geslaagd door te groeien.

- De toegevoegde waarde van de sporteconomie is gegroeid tot 6,0 miljard. overeenkomstig 1,0 procent van het BBP en is daarmee vergelijkbaar met de metaalproductenindustrie (1,1 procent) en tweemaal zo groot als de farmaceutische industrie (0,5 procent)².
- Naast de vele vrijwilligers werken er ook ruim 130.000 Nederlanders betaald in de sport.
- De uitvoer van Nederlandse sportbenodigdheden kent een waarde van jaarlijks circa 770 mln. euro.
- Kabinetsbreed is ingezet op de ondersteuning van het Nederlandse bedrijfsleven en de sportsector om rond grote sportevenementen zoals EK's en WK's voetbal, Zomer- en Winter Olympische Spelen samenwerking te stimuleren en internationale handel te bevorderen.
- Nederlandse bedrijven zijn actief over de hele wereld op het brede terrein van sport: van stadionbouw tot beveiliging, van materiaal ontwikkeling tot voeding.
- Bij meerdere handelsmissies was sport een thema. Met India en Japan zijn mede op sportvlak internationale samenwerkingsovereenkomsten gesloten. In de aanloop naar de Olympische Spelen van 2020 in Tokyo werken Nederlandse en Japanse universiteiten samen. Ook krijgen Nederlandse bedrijven de kans om bij te dragen aan de verschillende uitdagingen die horen bij het organiseren van deze Spelen in Japan. Hierbij gaat het om uitdagingen op het gebied van bouwen op water, efficiënt energiegebruik, constructie en inrichting van duurzame en multifunctionele (sport) infrastructuur, veiligheidsvraagstukken en het coördineren van grote groepen mensen (sporters en toeschouwers).

Bewegen is gezond en brengt mensen bij elkaar

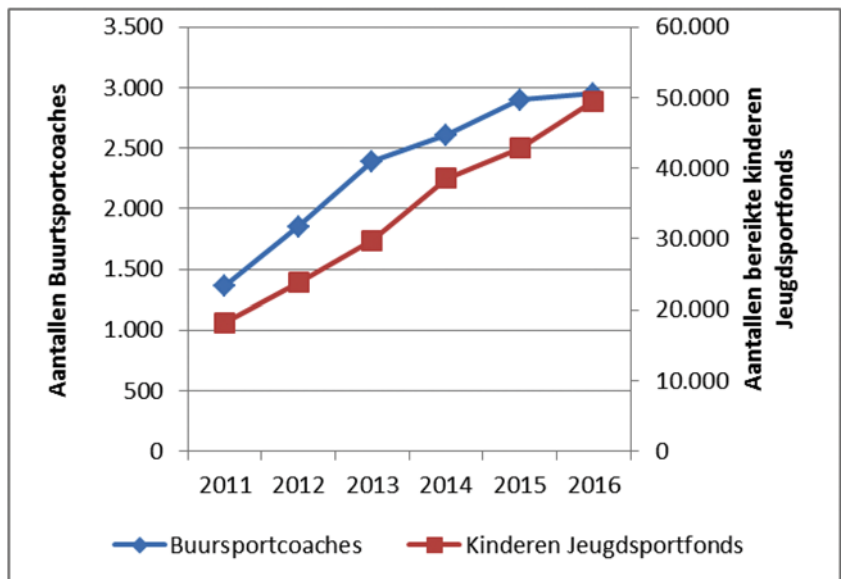
Jong of oud, met of zonder beperking – sport is gezond en brengt mensen bij elkaar. Het leert kinderen om te gaan met regels, met winnen en verliezen, met elkaar. En daar heb je je hele leven iets aan. Om sporten en bewegen in de buurt voor zoveel mogelijk Nederlanders mogelijk te maken, heeft het kabinet een enorme impuls gegeven aan het lokale sportbeleid.

- Ruim 4800 buurtsportcoaches (2948 fte, zie figuur 1) zijn door heel het land aan de slag. Naar schatting bereiken zij 1 tot 1,5 miljoen mensen.
- Ruim 500 Gezonde Scholen hebben het deelcertificaat sport & bewegen waarmee zij zo'n kwart miljoen leerlingen extra sportief in beweging brengen.
- We hebben een nieuwe jaarlijkse traditie: de Koningsspelen voor basisscholen als sportieve start van de Koningsdagfeesten.
- Er zijn honderden sportimpuls projecten in uitvoering: veel voor jeugd met overgewicht of jeugd die opgroeit in buurten waar veel mensen met lage inkomens wonen.
- Het Programma Grenzeloos Actief startte in 2015 en zorgt dat je met een druk op de knop kunt vinden waar je met een beperking kunt sporten en bewegen. In samenwerking met Fonds Gehandicaptensport is dit nu al voor ruim een half miljoen mensen met een beperking beschikbaar in hun eigen regio.
- Dankzij ons sportstimuleringsprogramma Special Heroes kunnen meer kinderen in het speciaal onderwijs sporten en bewegen. Met dit programma zijn in totaal 370 scholen en ruim 45.000 kinderen bereikt.

² De Nederlandse Sporteconomie; https://www.cbs.nl/-media/imported/documents/2015/40/webversie_de_nederlandse_sporteconomie_definitief.pdf.

- De taskforce Belemmeringen Sport en bewegen in de buurt onder leiding van Onno Hoes kwam in 2013 met 11 actiepunten³ om belemmeringen in de sport tegen te gaan. Het meest aansprekende voorbeeld hiervan was het verschil in regelgeving tussen de naschoolse opvang en sportverenigingen waardoor kinderen tijdens de naschoolse opvang niet op de vereniging konden sporten. De actiepunten zijn door gemeenten en rijksoverheid ter harte genomen en omgezet in acties om sport en bewegen te stimuleren.
- Er voor de jaren 2016 en 2017 jaarlijks 2,5 miljoen extra beschikbaar voor het Jeugd sportfonds. Daarmee wordt beoogd binnen 2 jaar ongeveer 25.000 extra kinderen aan een sportlidmaatschap te helpen, bovenop de 50.000 voor wie nu al de clubcontributie wordt gefinancierd (zie figuur 1).
- Van de ruim 300 pledges *Alles is Gezondheid...* die in de afgelopen periode zijn getekend, bevatten 120 pledges ook een belofte om sport en bewegen te bevorderen. Dit kan zowel gericht zijn op eigen medewerkers van deelnemende organisaties als op andere doelgroepen. Zo geeft het Ministerie van VWS invulling aan haar eigen pledge met onder andere bureaufietsen, staand werken aan verstelbare bureaus en deelname aan de Steptember-actie – een uitdaging om 10.000 stappen per dag te zetten.

Figuur 1

Eerlijke sport

Topsporters zijn rolmodellen voor onze kinderen en een inspiratie voor iedereen om het beste uit zichzelf te halen. Een schone, integere sport is dus niet alleen cruciaal voor een eerlijk speelveld, maar ook om onze kinderen het goede voorbeeld te geven. Het is duidelijk dat integriteit voor de sportsector een belangrijk aandachtspunt is. Daarom heb ik dit onderwerp, zowel nationaal als internationaal, hoog op de agenda gezet en spreek ik iedereen in de sector er op aan om samen te strijden voor eerlijke, integere sport. Zo heb ik me tijdens het EU Voorzitterschap ingezet voor meer transparantie en goed bestuur bij de organisatie van grote sportevenementen.

³ <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=2368&m=1422883109&action=file.download>.

- Recent heb ik het wetsvoorstel uitvoering antidopingbeleid naar de Tweede Kamer gezonden.⁴
- De wielersport was de eerste sport die dopingmisbruik breed aan de kaak stelde. Om de KNWU te steunen in hun poging om dopinggebruik vanaf de basis te voorkomen is het project «Koersen op een schone sport» mede mogelijk gemaakt.
- Het project «Samen voor een schone Sport» is een vervolg hierop. Hiermee werken atletiek, biljarten, voetbal en fitness aan een dopingvrije cultuur.
- Om het belang van dopingvrije sport te onderstrepen en te bevorderen hebben we twee dopingconferenties georganiseerd. De eerste in 2015 voor Nederlandse sportorganisaties. Deze kreeg tijdens het EU voorzitterschap een internationaal vervolg. Inzet op dopingvrije sport vraagt om gezamenlijke inspanningen over grenzen heen.
- Onder het Nederlands EU voorzitterschap hebben de lidstaten raadsconclusies aangenomen om samen met internationale sportfederaties bij te dragen aan meer transparantie en goed bestuur bij de organisatie van grote sportevenementen.
- Om matchfixing in Nederland zo goed mogelijk te kunnen signaleren en te voorkomen is het Platform matchfixing opgericht. Hieraan nemen onder andere de politie, het openbaar ministerie, een aantal grote sportbonden, NOC*NSF, de Kansspelautoriteit en de Ministeries van VWS en VenJ deel.

Nederland Sportland

Topsport zet ons land op de kaart. Met *state of the art* trainingsfaciliteiten, de beste begeleiding en een stipendium, waardoor sporters zich volledig op de topsport kunnen richten en zich minder druk hoeven te maken over het maandelijkse inkomen. Er zijn de afgelopen periode vele mooie evenementen georganiseerd in Nederland waarin onze sporters hun krachten meten met de besten van de wereld. Bedrijven en kennisinstellingen kunnen bij evenementen laten zien dat wij uitblinken in innovatie en kennis op het gebied van sport en beweging. We hebben ons ten doel gesteld bij de beste tien sportlanden van de wereld te horen. We zijn hier goed naar op weg na een 11de plaats in het Olympische Medaille klassement en 7de plaats Paralympisch.

- Met steun van VWS organiseerde Nederland onder meer:
 - ✓ *Atletiek*: Europees Kampioenschap in Amsterdam (2016)
 - ✓ *Hockey*: Wereldkampioenschap (WK) in Den Haag (2014)
 - ✓ *Honkbal*: Europees Kampioenschap Honkbal in Hoofddorp (2016)
 - ✓ *Korfbal*: Europees Kampioenschap Korfbal in Dordrecht (2016)
 - ✓ *Multi sport evenement*: European Youth Olympic Festival in Utrecht (2013)
 - ✓ *Roeien*: Wereldkampioenschap in Amsterdam (2014) en WK onder 23 jaar in Rotterdam (2016)
 - ✓ *Schaatsen*: EK shorttrack in Dordrecht (2015)
 - ✓ *Volleybal*: WK Beachvolleybal (2015) en EK volleybal voor vrouwen (2015)
 - ✓ *Wielersport*: WK wegwielrennen in Valkenburg (2012), EK baanwielrennen in Apeldoorn (2013) WK BMX in Rotterdam (2014), Grand Depart Tour de France in Utrecht (2015) en start Giro d'Italia in Gelderland (2016)
 - ✓ *Zwemsport*: EK Waterpolo in Eindhoven (2012), FINA World Cup Zwemmen in Eindhoven (2013)
- We kijken nu uit naar onder andere het EK vrouwenvoetbal in verschillende steden in Nederland, het EK Hockey in Amsterdam, het WK schaatsen op de *Coolste Baan*, het WK Parawielrennen in Drenthe,

⁴ Kamerstuk 34 543, nr. 2.

het WK zitvolleybal, het EK Beachvolleybal en een aantal wedstrijden van het EK mannenvoetbal.

- We zien dat steeds meer organisatoren van evenementen zich inspannen om ook sporters met een beperking te laten deelnemen. Zo is het de organisator van het EK Atletiek gelukt om toestemming te krijgen van de Europese Atletiek Federatie om ook paralympische toppers deel te laten nemen aan dit succesvolle kampioenschap in Amsterdam 2016.
- Ook worden steeds meer mooie neven activiteiten rondom evenementen georganiseerd, die de maatschappelijke impact vergroten (zoals scholen-toernooien, clinics en diverse culturele activiteiten). Dit is een eis om subsidie van het Rijk te kunnen krijgen.
- Op de Paralympische Spelen in Rio de Janeiro heeft Nederland 62 medailles binnengehaald: 17 keer goud, 19 keer zilver en 26 keer brons (7^e land op de medaillespiegel). Op de Olympische Spelen waren dat er 19 (4 keer goud, 7 keer zilver en 8 keer brons; en 10 vierde plekken). En daarmee 11^e op de medaillespiegel.
- Het totaal aantal medailles dat is behaald op Wereldkampioenschappen, Olympische en Paralympische Spelen (zowel zomer als winter) stijgt. Steeds meer topsporters presteren op mondiaal niveau en er wordt daarbij steeds beter gepresteerd in steeds meer verschillende disciplines. Denk aan dames handbal en volleybal, turnen, waterpolo heren, atletiek, motor wegrace, boksen, worstelen, maar ook Formule 1, darten en boccia.
- Het Stipendium is de afgelopen jaren leeftijdsafhankelijk gemaakt. Het budget is opgehoogd van zo'n € 5,6 mln. in 2011 naar bijna € 13 mln. in 2017.
- Samen met onder andere NOC*NSF, NL Sporter, de atletencommissie en een aantal (ex) topsporters werken we aan een betere overgang naar een maatschappelijke carrière na de topsport. Daarvoor is nu zes ton beschikbaar. Bijvoorbeeld voor workshops die je tijdens en na je topsportcarrière kunt volgen, intensieve loopbaanbegeleiding via carrièrecoaches, werkervaringsplaatsen en topsportvriendelijke stages.

Metten is weten, ook in de sport. Daarom hebben we gezorgd voor een stevige kennisbasis als het gaat om sport.

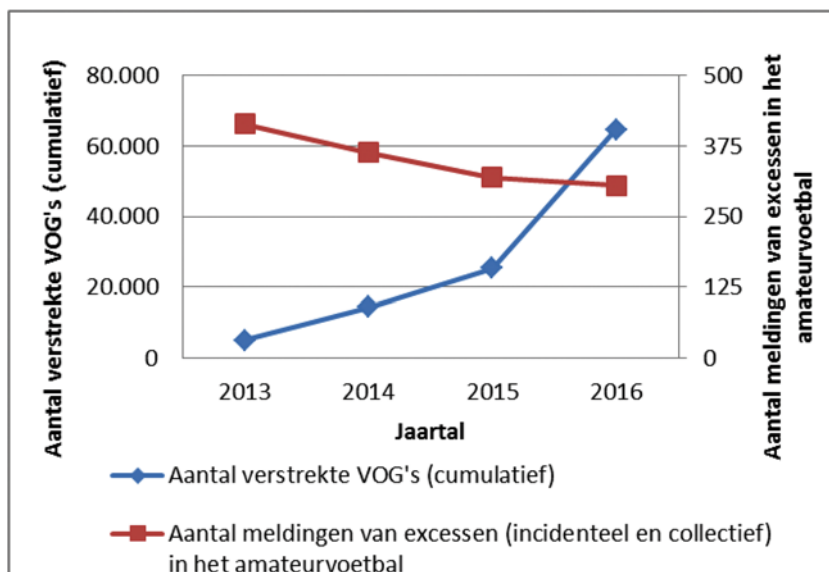
- Het Kenniscentrum Sport is opgericht om dé vraagbaakfunctie op sportgebied te gaan vervullen. In het eerste jaar (2016) hebben al ruim 350.000 mensen het Kenniscentrum Sport / allesoversport.nl online gevonden.
- De website allesoversport.nl van het Kenniscentrum biedt een schat aan informatie voor professionals, amateurs, vrijwilligers en iedereen die in sport geïnteresseerd is.
- Met de introductie van 20 kernindicatoren voor de sport is er nu een stevige kennisbasis voor beleid.
- Het onderzoeksprogramma Sport 2013–2016 biedt interessante resultaten voor beleid en praktijk op drie terreinen: 1) Presteren, gericht op het optimaliseren van (top)sportprestaties en bevorderen van innovaties; 2) Meedoen, gericht op sportparticipatie, en de betekenis daarvan voor de samenleving; 3) Vitaal, gericht op het bevorderen van vitaliteit en gezondheid door sportief bewegen.
- In 2014 is het Topteam Sport gestart om sportinnovaties te versnellen. Het Topteam richt zich op topsport en sportparticipatie, op gerelateerde vraagstukken in de maatschappij, op excellentie in de wetenschap en op kansen voor het bedrijfsleven.
- Het virtuele netwerk www.sportinnovator.nl verbindt kennisinstellingen, sportorganisaties, bedrijven en overheden op het gebied van sportinnovatie. Een mooi voorbeeld is Mytemp, een sensor die kan worden geslikt om de kerntemperatuur van het lichaam te meten.

Een veilig sportklimaat

Sporters, scheidsrechters, ouders en supporters hebben recht op veiligheid op en rond de velden. Het overlijden van grensrechter Richard Nieuwenhuizen in 2012 was in dit opzicht een absoluut dieptepunt. En een kentering. Sindsdien is het actieplan «Naar een veiliger Sportklimaat» breed opgezet⁵.

- Het aantal excessen in het voetbal is substantieel verminderd: van 485 in seizoen 2011/2012 tot 305 in seizoen 2015/2016 (zie figuur 2).
- Circa 65.000 Verklaringen omtrent het gedrag (VOG's) zijn gratis afgegeven voor vrijwilligers in de sport (zie figuur 2).
- Duizenden scheidsrechters hebben een weerbaarheidscursus gevolgd.
- Voor de aanpak van zwakke verenigingen heb ik de KNVB samengebracht met Halt. Deze unieke combinatie van kennis over sport en pedagogische kennis heeft geleid tot een succesvolle aanpak van zwakke verenigingen. In de afgelopen jaren hebben al ruim 150 verenigingen deze aanpak doorlopen en in de komende jaren zullen daar nog eens 150 verenigingen bij komen.
- Bestuurders van sportverenigingen worden ook ondersteund vanuit het programma. Zo hebben besturen van bijna 2.000 sportverenigingen deelgenomen aan de module Sportief besturen en zijn er sinds 2014 meer dan 1.000 verenigingen die een aanvullende module over besturen met een visie hebben gevolgd.
- Alles bij elkaar is de inschatting dat zo'n 2 tot 2,5 miljoen mensen op enigerlei wijze met boodschappen en activiteiten van dit programma in aanraking zijn gekomen.

Figuur 2

Een volwassen sector vraagt om een professionele organisatie.

- Daarom heb ik voorjaar 2016 de Nederlandse Sportraad ingesteld, het eerste breed samengestelde adviesorgaan van de regering speciaal voor sport.
- Sportgeneeskunde is een volwassen medisch discipline geworden dankzij de erkenning als medisch specialisme volgens het Kaderbesluit Centraal College Medische Specialismen (CCMS) in 2015.

⁵ Het actieplan is uitgevoerd door NOC*NSF, KNHB en KNVB in samenwerking met 40 betrokken sportbonden.

Op www.hetsportverhaal.nl zijn veel beelden te bekijken van de mooie sportresultaten. Al deze resultaten samen maken van Nederland een krachtig sportland. Een land waar je gezond kunt opgroeien, zo lang mogelijk gezond blijft, mee kunt doen, ook als je een beperking hebt of ouder bent. En waarmee we ons land wereldwijd op de kaart zetten. Voor onze sporters, voor onze kinderen, voor elke Nederlander. Nu en straks.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers